

Att vårda sina fiender

Vi sociologer borde bråka mera. Inte om personer och tjänster utan om sakfrågor och inte nödvändigtvis med varandra. Polemikens roll och betydelse handlar ibland om att få den energi som striden ger. Vid andra tillfällen om att axla ett ansvar man anser blivit en givet. Ibland kan det helt enkelt vara en stunds förströelse eller en chans att skärpa till sig och vässa sina argument. Men oavsett vilket som är fallet – och oavsett vilken avsikten med polemiken är – handlar det om att skapa och behålla mening i det man gör. I det intellektuella livet ligger ständigt meningslösheten på lur. Varför skriver jag detta? För vem? Vad spelar det för roll? Men om agendan är klar, frågornas vikt uppenbar, motståndaren tydlig – då har allt det vi gör en tveklös och uppenbar mening. Här är den allt avklarnande striden, här står viktiga saker på spel, här råder koncentration och innebörd.

Det värsta som kan hända den intellektuella är nämligen inte att någon avskyr det han eller hon gör, det är att ingen bryr sig om det. ”Inget är så obehagligt som att bli hängd i stillhet”, som det berömda Voltaire-citatet lyder. Så länge du har någon att argumentera mot, någon som blir störd av det du för fram och hävdar, så finns det mening i det du gör. När alla håller med kan du lika gärna tystna. Vårda därför dina fiender.

Men det kan finnas ett sätt till på vilket det är viktigt att vårda sina fiender. Det är att de kan få förkroppsliga och externalisera det gnagande tvivel och den skrämmande osäkerhet som alltid finns nedlagd i intellektuella verksamheter. Tänk om jag har fel? Tänk om jag missförstått? Tänk om jag missat det väsentliga? Sådan självkritik och tvivel om den egna förmågan kan på ett lite paradoxalt vis lättare uthärdas och bemötas om den istället formuleras av någon annan. Om person x, y eller z påstår att jag har fel eller tänker ytligt kan jag dra ut i försvar för mig själv, visa att de har fel och att mina argument inte bara håller utan verkligen tillför något. Så mycket svårare att försvara sig mot den där inre rösten som väser ”du har inte fattat, det du har att komma med är inget värt, det är ingen som bryr sig om vad du har att säga”. Dina fiender kan få ta hand om dina inre demoner och hålla dem kopplade.

Att polemisera är därför ett sätt att rädda både världen och dig själv, när luften blir för tunn i det rena akademiska sanningsökandet och när tvivlet på det meningsfulla i verksamheten eller den egna förmågan växer. Bråka mer!

Stefan Svallfors, ordf. Sveriges Sociologförbund